

CZU: 347.956

FINALITATEA ȘI PERSPECTIVELE ALĂTURĂRII LA APEL

*Ina JIMBEI**Universitatea de Stat din Moldova*

În conformitate cu art.361 CPC RM, coparticipanții (coreclamanții, copârâții) și intervenienții care participă în proces din partea apelantului se pot alătura la apel, dacă pretențiile lor coincid cu pretențiile apelantului, prezentând o cerere scrisă. Pentru cererea de alăturare la apel nu se plătește taxă de stat. În cele ce urmează vom analiza în detaliu cererea de alăturare la apel ca în final să formulăm o concluzie referitor la finalitatea și perspectivele acestei instituții.

Cuvinte-cheie: *alăturare, apel principal, apel accesoriu, coparticipanți, intervenient accesoriu, intervenient principal, pretenții.*

THE PURPOSE AND PERSPECTIVES OF THE INSTITUTION OF JOINING THE APPEAL

According to Article 361 of the CPC of the RM, the co-participants and the third parties participating in the process on the appellants side can join the appeal if their claims coincide with the appellant's claims, submitting a written request. No state fee is payable for the request to join the appeal. Further, we analyze it in detail to finally conclude on the purpose and the perspectives of this institution.

Keywords: *join, main appeal, accessory appeal, co-participants, accessory third party, main third party, claims.*

În conformitate cu art.361 CPC RM, *coparticipanții (coreclamanții, copârâții) și intervenienții care participă în proces din partea apelantului se pot alătura la apel, dacă pretențiile lor coincid cu pretențiile apelantului, prezentând o cerere scrisă. Pentru cererea de alăturare la apel nu se plătește taxă de stat. Dacă apelantul principal își retrage apelul sau cererii de apel nu i se dă curs, sau cererea a fost restituită, sau există alte motive care exclud soluționarea fondului, alăturarea la apel prevăzută la alin.(1) produce efecte juridice în cazul în care a avut loc în interiorul termenului de apel și persoana alăturată a plătit taxă de stat.*

Menționăm că această instituție nu o găsim în state europene ca Franța, Italia, România și nici chiar în Federația Rusă. Regăsim, de exemplu, alăturarea la apel în Letonia, Letonia, Ucraina. Deși s-a regăsit și în legislația Kazahstanului, în 2016 s-a renunțat la ea [1]. Nu cunoaștem sorgintea acestei instituții și care a fost scopul legiuitorului atunci când a decis introducerea acesteia în Codul de procedură civilă al Republicii Moldova.

E.A. Borisova specifică că esența instituției alăturării la apel constă în faptul că participanții care sunt în totalitate de acord cu argumentele înaintate de alt participant care a înaintat cerere de apel își exprimă acordul în mod formal-procesual să se alătore acestei cereri, suportând astfel consecințele procesului în apel [2, p.281].

În continuare vom analiza în detaliu această instituție ca în final să formulăm o concluzie referitor la finalitatea și perspectivele acesteia.

1. Participanții care se pot alătura la apel**A. Coparticipanți (coreclamanți sau copârâți)**

Legiuitorul nu a specificat tipul coparticipării. În conformitate cu art.62, 63 CPC RM, există două tipuri de coparticipare: obligatorie și facultativă. Prin urmare, ar reieși că s-ar putea alătura la apel atât coparticipantul obligatoriu, cât și cel facultativ.

Spre deosebire de coparticiparea obligatorie, care este condiționată de faptul că problema drepturilor și obligațiilor anumitor persoane nu poate fi soluționată decât într-un singur proces, coparticiparea facultativă are la bază principiul oportunității și economiei procesuale, astfel încât întrunirea într-un singur proces a pretențiilor mai multor reclamanți sau împotriva mai multor pârâți va asigura adoptarea unei soluții corecte, într-un termen rezonabil și cu cheltuieli mai reduse [3, p.186]. Coparticiparea facultativă semnifică reunirea într-un singur proces a mai multor pretenții, care puteau forma obiectul unei acțiuni separate. Sub aspect procesual, ne aflăm în prezența unei pluralități de acțiuni cu obiecte juridice proprii [4, p.187].

În cazul în care unul dintre coparticipanții facultativi atacă hotărârea instanței de judecată, acesta atacă partea de hotărâre care se referă la drepturile și obligațiile sale; or, în virtutea principiului disponibilității, coparticipatul nu poate să atace și partea ce ține de drepturile și obligațiile participantului facultativ. În acest

sens, în literatură rusă se menționează că în cazul coparticipării facultative trebuie luat în considerare principiul disponibilității și inadmisibilitatea implicării arbitrare în treburile private ale părților [5, p.141]. De exemplu, angajatorul X intenționează o acțiune în instanța de judecată împotriva salariatului Y privind repararea prejudiciului cauzat prin deteriorarea echipamentului de protecție și împotriva salariatului Z pentru deteriorarea tehnicii de calcul care i-a fost dată în folosință. Să ne imaginăm că instanța de judecată admite acțiunea reclamantului X față de pârâțul Y, iar față de pârâțul Z admite parțial pretențiile. Salariatul Y atacă hotărârea instanței, solicitând casarea hotărârii și emiterea unei noi prin care să fie respinsă în totalitate acțiunea angajatorului. Este evident că în cazul dat acesta atacă partea din hotărâre care se referă la drepturile și obligațiile sale, și anume – partea ce ține de prejudiciul a cărui reparare se solicită de la el pentru acțiunile sale. În cazul dat salariatul Z nu se poate alătura la cererea de apel a angajatului Y. Potrivit art.373 alin.(1) CPC RM, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. Apelantul principal este cel care determină limitele judecării cauzei (cu condiția că nu este depus și apel incident); alăturatul nu va putea să schimbe aceste limite incluzând și capătul său de cerere prin alăturare. Mai mult ca atât, coparticipanții (coreclamanții, copârâții) și intervenienții care participă în proces din partea apelantului se pot alătura la apel, dacă pretențiile lor coincid cu pretențiile apelantului (art.361 alin.(1) CPC RM). În speță nu poate fi vorba despre coincidentarea pretențiilor. Mai jos vom discuta în detaliu acest aspect.

B. Intervenienții care participă în proces de partea apelantului

Formulara care a fost adoptată de legiuitor ne permite să deducem că doar intervenientul accesoriu se poate alătura la apelul apelantului. Argumentele în susținerea acestei poziții sunt următoarele. Conform art.65 CPC RM, intervenientul principal este participantul care invocă un drept al său asupra obiectului litigiului sau un drept legat de acesta. Potrivit art.67 CPC RM, intervenientul accesoriu este persoana interesată într-un proces pornit între alte persoane care poate interveni în el alături de reclamant sau de pârât dacă hotărârea pronunțată ar putea să influențeze drepturile sau obligațiile lui față de una din părți. Deci, odată ce legiuitorul a menționat anume intervenientul care participă în proces de partea apelantului este evident că a avut în vedere intervenientul accesoriu. Mai mult ca atât, ținând cont de instituția intervenientului principal, este greu să admitem coincidentarea pozițiilor acestuia cu ale apelantului. Să admitem chiar și situația în care acțiunea intervenientului principal s-ar îndrepta doar împotriva uneia dintre părți – a reclamantului (Acțiunea intervenientului principal nu poate fi înaintată doar împotriva pârâtului, deoarece în acest caz vom fi în prezența unei coparticipări active.). De exemplu, în procesul intentat de reclamant privind evacuarea pârâtului dintr-un apartament intervine un intervenient principal, contestând titlul de proprietate al reclamantului și solicitând recunoașterea dreptului de proprietate asupra apartamentului în litigiu, fără însă a solicita evacuarea acestuia [3, p.186]. Să ne imaginăm că instanța admite acțiunea privind evacuarea și respinge acțiunea intervenientului principal privind recunoașterea dreptului de proprietate. Pârâțul va ataca cu apel hotărârea, solicitând casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri prin care să fie respinsă acțiunea reclamantului, pe când solicitările intervenientului principal vor fi casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri prin care să fie admisă acțiunea. Deci, evident, nu putem vorbi despre coincidentare de pretenții.

Menționăm că în alte țări, în care este reglementată această instituție, prevederile referitoare la cercul de participanți care se pot alătura sunt asemănătoare. De exemplu, Codul de procedură civilă al Letoniei prevede același cerc de participanți care se pot alătura la apel: coparticipanții și persoanele terțe care participă de partea părții în proces (art.419 CPC al Letoniei) [6]; legiuitorul lituanian lărgeste însă și mai tare cercul participanților care pot să se alătore la apel, specificând că se poate alătura la apel orice persoană care are dreptul să declare apel (art.309 CPC al Lituaniei) [2, p.326]. În Ucraina, însă, cercul este restrâns doar la intervenientul accesoriu, dar se adaugă și persoanele care nu au participat la proces, dar ale căror drepturi sau obligații sunt afectate prin hotărâre (art.363 CPC al Ucrainei) [7]. Republica Moldova a renunțat în 2006 la această categorie de potențiali apelanți, pentru a ordona termenele de apel și pentru a consolida securitatea raporturilor juridice ca principiu fundamental al procesului echitabil. Persoanele, drepturile cărora sunt afectate prin hotărârea judecătorească, pot fi revizuienți (art.447 lit.b) și art.449 lit.c) CPC RM).

2. Pretențiile coparticipanților sau ale intervenienților trebuie să coincidă cu pretențiile apelantului

Potrivit art.361 alin.(2) CPC RM, în cazul în care pretențiile apelantului nu coincid cu pretențiile alăturatului, acesta din urmă este în drept să depună apel după regulile generale, plătind taxă de stat.

De menționat că utilizarea cuvântului „pretenții” de către legiuitor nu trebuie să ne ducă la ideea de obiect al acțiunii civile care a fost înaintată de către reclamant. Evident, obiect al acțiunii civile îl formează pretenția formulată de către reclamant împotriva pârâtului, iar pretențiile reclamantului rezultă din raportul material-litigios. Apelant poate fi însă și cel care a avut calitatea de pârât în proces sau de intervenient accesoriu etc.

Deci, legiuitorul nu putea să aibă în vedere anume obiectul acțiunii civile. El s-a referit la solicitările apelantului din cererea de apel. De exemplu, apelantul a solicitat în cererea sa casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri prin care să fie admisă acțiunea reclamantului. În acest caz alăturatul va adera anume la aceste solicitări, neputând cere, de pildă, casarea hotărârii și trimiterea la rejudecare; or, ideea de alăturare presupune aderare, adică cel care se alătură aderă la ceea ce deja s-a solicitat, neputând adăuga, micșora sau schimba solicitările. Conform Dicționarului explicativ al limbii române, a coincide presupune a fi identic, a se potrivi întocmai [8]. Mai mult ca atât, profesorul E.A. Borisova menționează că în cererea de aderare la cererea de apel cel care se alătură nu poate înainta pretenții proprii sau să indice temeuri de casare sau de modificare a hotărârii [2, p.326]. Însă, același profesor menționează că, deși legea nu prevede expres, aceștia ar putea prezenta argumente independente întru susținerea cererii.

Revenind la utilizarea termenului „pretenții”, menționăm că nu a fost cea mai reușită abordare a legiuitorului, deoarece acesta utilizează un termen impropriu procedurii în apel.

În acest sens putem menționa în calitate de exemplu art.309 CPC al Letoniei, unde este prevăzut expres că în cererea de alăturare la cererea de apel cel care se alătură nu poate să înainteze solicitări sau temeuri proprii de casare sau de modificare a hotărârii atacate. Considerăm această formulare mai oportună și mai clară din punct de vedere terminologic [2, p.326].

3. Apelul alăturat este un apel accesoriu

Conform art.361 alin.(3) CPC RM, *dacă apelantul principal își retrage apelul sau cererii de apel nu i se dă curs, sau cererea a fost restituită, sau există alte motive care exclud soluționarea fondului, alăturarea la apel prevăzută la alin.(1) produce efecte juridice în cazul în care a avut loc în interiorul termenului de apel și persoana alăturată a plătit taxă de stat.*

Acesta este unul dintre efectele negative ale alăturării la apel, și anume – dependența totală față de apelul principal. Să revenim însă la formularea ultimei sintagme de către legiuitor – „*produce efecte juridice în cazul în care a avut loc în interiorul termenului de apel și persoana alăturată a plătit taxă de stat*”. Nu este clară rațiunea acestei reglementări; or, dacă apelul ar fi fost depus în termen și persoana ar fi achitat taxă de stat, el urmează a fi considerat apel principal. Este aceeași situație ca și în cazul apelului incident, și anume: depunerea acestuia în termenului prevăzut de lege îl raportează la categoria de apel principal și nu de apel incident [9, p.177]. Evident am putea face aici o paralelă cu apelul incident reglementat recent în Codul de procedură civilă, unde avem o prevedere asemănătoare, și anume: *dacă apelantul principal își retrage apelul sau dacă cererii de apel nu i se dă curs, sau cererea a fost restituită, sau există alte motive care exclud soluționarea fondului, apelul incident prevăzut la alin.(1) nu produce efecte juridice.* Observăm că în cazul dat legiuitorul nu utilizează sintagma „*produce efecte juridice în cazul în care a avut loc în interiorul termenului de apel și persoana alăturată a plătit taxă de stat*”. Pe lângă această formulare obscură apare și o altă întrebare: ce acțiune trebuie să întreprindă judecătorul cu cererea de alăturare în cazul în care cererii de apel nu i se va da curs sau va fi restituită etc.? Ținând cont de caracterul formalist al procesului civil, legiuitorul ar fi trebuit să reglementeze acțiunea ce urmează a judecătorului referitoare la cererea de alăturare. Un exemplu relevant găsim în Codul de procedură civilă al Lituaniei, care prevede că dacă cererea de apel este refuzată de către instanță, atunci cererea de alăturare va fi restituită alăturatului [10].

4. Apelul alăturat se poate depune în interiorul termenului de apel sau după expirarea acestuia

Legiuitorul nu specifică expres termenul în care urmează a fi depus apelul alăturat. Însă, interpretarea alin.(3) art.361 CPC RM scoate în evidență faptul că apelul alăturat:

- ✓ poate fi depus în interiorul termenului,
- ✓ fie după expirarea acestuia.

Menționăm însă că dacă apelul va fi depus în termenul de atac cu taxa de stat achitată, acesta trebuie să fie tratat în calitate de apel principal și nu de apel alăturat.

De asemenea, legiuitorul nu prevede momentul până la care poate fi depusă cererea de alăturare la apel. Menționăm că în țările în care este reglementată această instituție legiuitorul prevede expres momentul până

în care se poate alătura la apel. În Lituania și Ucraina cererea de alăturare urmează a fi depusă până la începutul dezbaterilor judiciare (art.309 CPC al Lituaniei [2, p.326], art.363 CPC al Ucrainei [7]); în Letonia cererea de alăturare urmează a fi depusă cu 5 zile înainte de începerea examinării cauzei în instanță [6].

5. Pentru alăturarea la apel nu se achită taxă de stat

Acest lucru legiuitorul l-a prevăzut expres în alin.(1) art.361 CPC RM „Pentru cererea de alăturare la apel nu se plătește taxă de stat.” Sub aspect comparativ menționăm că în Ucraina se achită taxă de stat pentru alăturarea la apel (art.363 CPC) [7].

6. Alăturarea la apel se depune prin întocmirea unei cereri scrise la instanța ale cărei hotărâri se atacă sau în instanța de apel

Legiuitorul nu menționează expres unde se depune cererea de alăturare la apel – la instanța ale cărei hotărâri se atacă sau la instanța de apel. Din interpretarea unicului articol care reglementează apelul alăturat reiese că acesta poate fi depus în ambele instanțe în dependență de perioada în care se depune. După cum s-a menționat mai sus, apelul poate fi depus atât în interiorul termenului de apel, cât și după expirarea termenului. Deci, în cazul în care apelul va fi depus în interiorul termenului de apel acesta urmează a fi depus la instanța ale cărei hotărâri se atacă; or, fiind un apel accesoriu, el urmează regulile stabilite pentru cel principal.

Dacă apelul este depus după expirarea termenului, atunci acesta urmează a fi depus la instanța de apel. Acest fapt reiese din anumite prevederi legislative, dar și din rațiuni logice. Conform art.367 alin.(3) CPC RM, după expirarea termenului de depunere a apelului, prima instanță este obligată să expedieze a doua zi instanței de apel dosarul împreună cu apelurile depuse și înscrisurile alăturate care nu au fost prezentate în prima instanță. Deci, după transmiterea dosarului în instanța de apel, toate cererile urmează să fie depuse în instanța de apel. De exemplu, conform art.419 alin.(2) CPC al Letoniei, cererea urmează să fie depusă la Curtea de Apel [6]; potrivit art.309 pct.3 CPC al Lituaniei, cererea de asemenea urmează să fie depusă la Curtea de Apel. Aceeași situație este și în cazul Ucrainei.

Într-un final, în urma celor analizate mai sus, vom încerca să facem o concluzie referitor la finalitatea acestei norme. Care este scopul alăturării unui coparticipant obligatoriu sau a unui intervenient accesoriu la apel și care este în general finalitatea acestei norme?

Atunci când este atacată o hotărâre cu apel, în procedura de apel cercul participanților nu se schimbă, calitatea lor procedurală rămâne aceeași, doar că cineva din ei pot deveni apelanți și/sau intimați.

Vom modela câteva spețe pentru a dovedi inutilitatea acestei norme. Să ne imaginăm o speță. Reclamantul A a înaintat o acțiune în instanța de judecată, prin care a solicitat de la S.A. Apă-Canal Chișinău repararea prejudiciului. În calitate de intervenient accesoriu a fost atras angajatul care a efectuat lucrările. Instanța admite acțiunea reclamantului. S.A. Apă-Canal atacă cu apel hotărârea, solicitând casarea hotărârii și emiterea unei noi hotărâri prin care să fie respinsă acțiunea reclamantului. În apel vom avea următorul cerc de participanți: apelantul (pârâțul), intimatul (reclamantul), intervenientul accesoriu de partea apelantului. Ce ar justifica alăturarea intervenientului accesoriu la apel atât timp cât el nu poate solicita nimic altceva decât ceea ce a solicitat apelantul (pârâțul)? În conformitate cu art.361 alin.(1) CPC RM, intervenienții care participă în proces din partea apelantului se pot alătura la apel, dacă pretențiile lor coincid cu pretențiile apelantului. Cu alăturare sau fără, el – intervenientul accesoriu din prima instanță – rămâne participant la proces care beneficiază de toate drepturile și obligațiile pe care i le conferă legea procesuală. Principiul contradictorialității se manifestă în aceeași măsură și în cadrul apelului, care, conform art.26 alin.(2) CPC RM, presupune organizarea procesului astfel încât părțile și ceilalți participanți la proces să aibă posibilitatea de a-și formula, argumenta și dovedi poziția în proces, de a alege modalitățile și mijloacele susținerii ei de sine stătător și independent de instanță, de alte organe și persoane, de a-și expune opinia asupra oricărei probleme de fapt și de drept care are legătură cu cauza dată judecării și de a-și expune punctul de vedere asupra inițiativelor instanței. Evident, de acest principiu în apel beneficiază și intervenientul accesoriu în virtutea art.68 CPC RM (intervenientul accesoriu are drepturile și obligațiile procedurale ale părții căreia i se alătură) și a art.376 alin.(1) CPC RM, potrivit căruia dispozițiile de procedură privind judecarea cauzelor civile în primă instanță se aplică și în instanța de apel în măsura în care nu sunt contrare dispozițiilor Capitolului XXXVII CPC RM.

Deci, intervenientul accesoriu și fără alăturare la apel ar putea să susțină poziția apelantului în proces, alăturarea oferindu-i, de asemenea, doar această prerogativă.

În același fel putem modela o speță în care avem doi coparticipanți obligatorii.

Judecătoria Chișinău a respins acțiunea înaintată de A și B către C privind repararea prejudiciului material cauzat prin deteriorarea bunului proprietate comună în devălmășie în sumă de 30000 lei. A – unul din coreclamanții obligatorii – a atacat cu apel hotărârea instanței, solicitând casarea acesteia și emiterea unei noi hotărâri, prin care să fie admisă integral acțiunea lui A și B. Al doilea coreclamanț obligatoriu, B, nu a atacat hotărârea. Care este calitatea lui B în instanța de apel? În primul rând, obiectul litigiului îl constituie drepturile comune ale reclamanților (dreptul de proprietate asupra bunului, dreptul la repararea prejudiciului material cauzat prin deteriorarea bunului ce aparține coreclamanților cu drept de proprietate comună în devălmășie). În al doilea rând, acestea decurg din aceleași temeuri de fapt și de drept (fapta ilicită care a cauzat prejudiciu, reglementările ce țin de obligațiile care se nasc din cauzarea de daune). Astfel, avem, cu siguranță, o coparticipare obligatorie în apel. Deci, chiar dacă doar A a atacat hotărârea, drepturile și obligațiile lui B oricum vor fi examinate; or, drepturile și obligațiile lui fac parte integrantă din obiectul litigiului. În acest sens, considerăm că legiuitorul ar urma să instituie o normă asemănătoare celei din Codul de procedură civilă al Poloniei (art.378), potrivit căreia, în limitele atacării, instanța de apel poate să examineze cauza și în favoarea coparticipantului care nu a atacat hotărârea, dar drepturile și obligațiile acestuia sunt obiectul atacării. La faza pregătirii acesta poate să depună documentele necesare [2, p.392].

În general, problema coparticipantului obligatoriu care nu dorește să participe în proces (fie în prima instanță, fie în apel) este cu mult mai adâncă și constituie obiectul de studiu al unei alte cercetări științifice.

Revenind la aderarea coparticipantului obligatoriu, realizăm că, similar cazului intervenientul accesoriu, aderarea lui nu îi oferă nimic altceva decât posibilitatea de a aduce argumente în plus.

Din analiza detaliată a articolului menționat putem concluziona că, pe lângă faptul că reglementarea comportă un șir de deficiențe și neclarități, ea reprezintă în general și o instituție inutilă și care mai mult ar duce în eroare practica judiciară. Este relevant și faptul că într-un șir de state ca România, Germania, Franța, Rusia această instituție nu este reglementată, iar Kazahstanul, deși a avut-o, a renunțat la ea în 2016.

Considerăm că norma procesual civilă care, în primul rând, are o reglementare deficientă, iar, în al doilea rând, creează premise pentru abuzuri în drepturi procesuale (de exemplu, prin camuflarea unor apeluri alăturate pentru a nu achita taxe de stat), astfel ducând mai mult în eroare judecătorul, fără a crea careva efecte utile, este necesar de a fi abrogată.

Referințe:

1. Апелляционное производство по новому Гражданскому процессуальному кодексу Республики Казахстан [Accesat: 25.09.2018]. Disponibil: <https://www.zakon.kz/4764681-appejacionnoe-proizvodstvo-po-novomu.html>
2. Проверка судебных постановлений в гражданском процессе стран ЕС и СНГ. 2-е издание / Под. ред. Е.А. Борисовой. Москва: Норма, Инфра-М, 2012. 768 с. ISBN 978-5-91768-724-7
3. BELEI, E. ș.a. *Drept procesual civil. Partea generală*. Chișinău: Lexon-Prim, 2016. 464 p. ISBN 978-9975-4072-9-8
4. ROȘU, C., DĂNILĂ, L. *Drept procesual civil*. Ediția a 5-a. București: C.H. Beck, 2007. 510 p. ISBN 978-973-115-129-8
5. КОПИШУНОВ, Н., МАРЕЕВ, Ю. *Гражданский процесс*. 2-е издание. Москва: Норма. 912 с. ISBN 978-5-468-00193-6
6. Гражданский процессуальный закон [Accesat: 25.09.2018]. Disponibil: <http://latvia.regnews.org/doc/zq/iw-1.htm>
7. Гражданский процессуальный кодекс Украины [Accesat: 25.09.2018]. Disponibil: http://kodeksy.com.ua/ka/grajdanskij_protseual_nij_kodeks_ukraini/statja-363.htm
8. <https://dexonline.ro/definitie/coincidere>
9. DELEANU, I. *Tratat de procedură civilă. Vol II*. București: Universul Juridic, 2013. 754 p. ISBN 978-973-127-989-3
10. International Arbitration Laws in Lithuania [Accesat: 25.09.2018]. Disponibil: <https://www.international-arbitration-attorney.com/wp-content/uploads/2013/07/Lithuania-Arbitration-Law.pdf>

Date despre autor:

Ina JIMBEI, doctorandă, Școala doctorală Științe Juridice, Universitatea de Stat din Moldova.

E-mail: ina.jimbei@gmail.com

ORCID: 0000-0001-8785-2430.

Prezentat la 09.10.2018